

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Кафедра міжнародної електронної комерції та готельно-ресторанної справи

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

**з дисципліни
«МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ»**

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань 024 «Сфера обслуговування»
спеціальність 241 «Готельно-ресторанна справа»
освітня програма «Готельно-ресторанна справа»
вид дисципліни вибіркова
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного
бізнесу

Укладач: к.г.н., доц. Юрченко С.О.

1. Навчальний контент (план лекцій)

Тема 1. Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен (4 год.)

Становлення системи міжнародної туристичної термінології. Перше міжнародне визначення поняття «турист». Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих. Ознаки, що дозволяють об'єднати туристів та екскурсантів до категорії міжнародних відвідувачів.

Показники оцінки прямого та непрямого впливу міжнародного туризму на економіку окремих країн. Функції міжнародного туризму: доходна, зовнішньоекономічна, вирівнююча, створення нових робочих місць. Види туристичного мультиплікатора.

Основні типи соціокультурних контактів іноземних туристів та місцевого населення. Непрямі соціальні ефекти від розвитку міжнародного туризму. Значення міжнародного туризму для збереження історико-культурної пам'яток, місцевих звичаїв і традицій.

Прояви негативного впливу міжнародного туризму на суспільство: екологічні, соціокультурні, психологічні, економічні. Закордонний досвід регулювання екологічного тиску туризму на навколишнє середовище.

Тема 2. Становлення сучасних форм розвитку та державного регулювання міжнародного туризму в країнах світу (4 год.)

Передісторія туризму. Основні мотиви подорожей у Стародавньому світі та Середньовічній Європі. Елітарний туризм Нового часу. Технологічні та економічні передумови зародження масового туризму. Перші організовані туристичні подорожі. Вплив ідеологічних чинників на розвиток міжнародного туризму у період між двома світовими війнами. Суспільство споживання матеріальних благ: споживання заради споживання. Трансформація масового конвейєрного туризму у масовий диференційований.

Застосовність теорій абсолютної та відносної переваг для обґрунтування домінуючих напрямів світових туристичних потоків. Діалектичний взаємо-зв'язок статичних і динамічних факторів розвитку міжнародного туризму. Політичні, економічні, демографічні, соціокультурні та науково-технічні фактори формування попиту і пропозиції на міжнародному ринку туристичних послуг.

Форми організації державного регулювання туристичної сфери в країнах світу. Переваги і недоліки їх використання за різних суспільно-політичних та економічних умов. Ключові урядові функції в галузі управління та контролю за розвитком туризму.

Тема 3. Міжнародні туристичні організації (4 год.)

Найважливіші віхи діяльності ООН в організації системи міжнародного туристичного співробітництва. Спеціалізовані установи ООН, що займаються питаннями розвитку міжнародного туризму.

Історія створення Всесвітньої туристичної організації. Структура управління ВТО: генеральна асамблея, виконавча рада, секретаріат. Функції регіональних комісій ВТО. Основні напрями діяльності ВТО та механізм забезпечення фінансування її бюджетних витрат.

Класифікація міжнародних туристичних організацій. Їх типи і види: урядові та неурядові, глобальні і регіональні, універсальні та спеціалізовані. Характеристика діяльності найбільших всесвітніх та європейських туристичних організацій.

Норми міжнародного туристичного права. Загальна резолюція римської конференції ООН з міжнародного туризму та подорожей 1963 року. Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва у Європі 1975 року. Манільська декларація ВТО зі світового туризму 1980 року. Документ Акапулько Всесвітньої наради з туризму 1982 року. Кодекс туриста Хартія туризму. Гаазька декларація по туризму 1989 року. Декларація світового туристичного форуму Всесвітньої конференції міністрів по туризму 1994 року.

Тема 4. Статистика міжнародного туризму (4 год.)

Історія появи та розвитку статистичного обліку у міжнародному туризмі. Цілі завдання туристичної статистики. Міжнародні симпозиуми зі статистики туризму.

Основні розділи статистики міжнародного туризму. Показники, що характеризую туристичні потоки. Шкала тривалості перебування туристів. Методичні підходи до впорядкування складу туристичних витрат. Фактори впливу на величину і структуру витрат туристів під час подорожі.

Країни активного та пасивного туризму. Поняття туристичного балансу. Соціально-економічні передумови формування позитивного туристичного балансу країни. Загальна характеристика країн з негативним туристичним балансом. Рекомендації Міжнародного валютного фонду щодо структури активу та пасиву платіжного балансу країни за розділом «Туризм

Методи статистичних спостережень через звітність: облік на кордоні та реєстрації прибуттів в засобах розміщення. Транспортна статистика. Банківський метод розрахунку вартісних показників розвитку міжнародного туризму.

Організація спеціальних статистичних спостережень в туризмі. Визначення мети об'єкта, одиниці, програми, методу, суб'єктів, строків та місця проведення спеціального статистичного спостереження.

Показники динаміки кількості туристичних прибуттів та доходів від міжнародною туризму. Середньорічні темпи зростання світових туристичних потоків. Країни-лідери за відвідуваністю, надходженнями від туризму і витратами на туризм у світі та Європі. Кількісні оцінки перспектив розвитку міжнародного туризму.

Тема 5. Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку (4 год.)

Економічне та географічне визначення поняття міжнародного туристичного ринку. Глобальний, регіональний та локальний рівні формування міжнародного ринку туристичних послуг.

Класифікація міжнародних туристичних ринків за цілями подорожей. Туризм з метою відпочинку і розваг. Структура міжнародного ринку ділового туризму: бізнес-тури: конгресно-виставковий туризм, інсентив-туризм. Характеристика релігійного туризму, паломництво, екскурсійний туризм релігійної тематики, науковий туризм з релігіознавчих цілями. Лікувально-оздоровчий туризм. Типи курортів.

Туристичне районування світу. Склад країн Європейського, Американського, Азіатсько-Тихоокеанського, Африканського, Близькосхідного та Південноазіатського туристичних регіонів. Аналіз динаміки міжрегіональних туристичних потоків. Основні рецептивні генеруючі країни для туристичних макрорегіонів. Суб'єкти міжнародного туристичного ринку: виконавці туристичних послуг (готелі, ресторани, транспортні компанії, екскурсійні бюро), посередники (туроператори, турагенти), споживачі (туристи).

Проблеми сегментування міжнародного ринку туристичних послуг. Здійснення сегментування міжнародного туристичного ринку за географічними, демографічними та соціально-економічними ознаками. Вікові групи подорожуючих (класифікація ЮНВТО). Психологічне сегментування. Загальні та специфічні мотиви туристичних поїздок.

Фактори формування туристичного попиту у відправляючій та приймаючій країнах. Кількісні та вартісні показники вимірювання обсягів туристичного попиту. Інтенсивність та частотність туризму. Властивості туристичного попиту: динамізм, комплексність, еластичність, сезонність. Сучасні тенденції у туристичному попиті, та його соціально-економічні модифікації. Психологічні особливості нового типу масового споживача туристичних послуг.

Тема 6. Особливості формування туристичної пропозиції в умовах транснаціоналізації світової індустрії туризму (4 год.)

Сутність та структура туристичного продукту. Теорія співвідношення виробничих і опорів у міжнародному туризмі та їх роль у формуванні

світових туристичних потоків. Капітал як необхідний ресурс виробництва туристичного продукту.

Форми концентрації капіталу у міжнародному туристичному бізнесі. Вертикальна та горизонтальна інтеграція. Диверсифікація туристичної діяльності. Проникнення банківських структур до сфери міжнародного туризму. Конгломерація.

Транснаціональні корпорації у готельному бізнесі. Історія та процес утворення міжнародних готельних ланцюгів. Способи приєднання готелів до інтегрованого ланцюга. Добровільні готельні мережі – консорціуми та умови їх діяльності. Франчайзингові ланцюги. Найвідоміші готельні мережі світу .

Тема 7. Сучасний стан та перспективи розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму (4 год.)

Роль посередників у світовому туристичному бізнесі. Специфіка турагентської та туроператорської діяльності на міжнародному ринку туристичних послуг. Основні напрями діяльності туристичних операторів. Типи договорів між туроператорами та готельними підприємствами. Джерела формування доходів туристичних агентств. Географія турагентської мережі світу: Форми співробітництва туроператорів і турагентів.

Класифікація засобів розміщення у міжнародному туризмі. Готелі та підприємства готельного типу. Національні системи класифікації засобів розміщення. Сучасний стан готельної бази світу.

Види транспортних перевезень у міжнародному туризмі. Авіаційні, залізничні, автобусні, морські та річкові міжнародні туристичні маршрути. Розвиток круїзного туризму. Навколосвітні подорожі.

Використання інформаційних мереж в міжнародному туристичному обслуговуванні. Глобальні комп'ютерні мережі. Автоматизовані системи бронювання готельних і туристичних послуг.

Прогнозування перспектив розвитку світового туризму експертами Всесвітньої туристичної організації.

Тема 8. Місце України на ринку міжнародного туризму

(4 год.)

Етапи розвитку міжнародного туризму в Україні. Кон'юнктурна оцінка сучасного стану вітчизняного ринку міжнародного туризму. Стримуючі фактори розвитку іноземного туризму в Україні. Рекламування національного туристичного продукту на зарубіжних ринках. Статистичні показники розвитку ринку міжнародного туризму в Україні.

Характеристика та аналіз структури вітчизняної матеріально-технічної бази іноземного туризму. Вихід на міжнародний туристичний ринок приватних підприємств і організацій сфери туризму України.

Співробітництво України з іноземними країнами в галузі міжнародного туризму. Система міждержавних угод і домовленостей. Вступ України до Всесвітньої туристичної організації.

Пріоритетні заходи державної політики щодо стимулювання іноземного туристичного потоку в Україну. Напрями подальшого розвитку вітчизняного ринку міжнародного туризму.

2. Плани практичних (семінарських) занять, завдання для самостійної роботи:

Семінарське заняття 1. Міжнародний туризм як соціально-економічне явище (2 год.)

1. Міжнародний туризм, його сутність та форми.
2. Становлення системи міжнародної туристичної термінології. Перше міжнародне визначення поняття «турист».
3. Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих.
4. Показники оцінки прямого та непрямого впливу міжнародного туризму на економіку окремих країн.
5. Функції міжнародного туризму.

6. Основні типи соціокультурних контактів іноземних туристів та місцевого населення.

7. Непрямі соціальні ефекти від розвитку міжнародного туризму.

8. Прояви негативного впливу міжнародного туризму на суспільство: екологічні, соціокультурні, психологічні, економічні.

9. Закордонний досвід регулювання екологічного тиску туризму на навколишнє середовище.

Семінарське зайняття 2. Становлення сучасних форм розвитку та державного регулювання міжнародного туризму в країнах світу (2 год.)

1. Передісторія туризму.

2. Основні мотиви подорожей у Стародавньому світі та Середньовічній Європі.

3. Елітарний туризм Нового часу.

4. Технологічні та економічні передумови зародження масового туризму.

5. Перші організовані туристичні подорожі.

6. Розвиток міжнародного туризму у період між двома світовими війнами.

7. Трансформація масового конвеєрного туризму у масовий диференційований.

8. Застосовність теорій абсолютної та відносної переваг для обґрунтування домінуючих напрямів світових туристичних потоків.

9. Фактори формування попиту і пропозиції на міжнародному ринку туристичних послуг.

10. Форми організації державного регулювання туристичної сфери в країнах світу.

Семінарське зайняття 3. Міжнародні туристичні організації (2 год.)

1. Віхи діяльності ООН в організації системи міжнародного туристичного співробітництва. Установи ООН, що займаються питаннями розвитку міжнародного туризму.

2. Історія створення Всесвітньої туристичної організації.
3. Структура управління а основні напрями діяльності ЮНВТО.
4. Класифікація міжнародних туристичних організацій.
5. Характеристика діяльності найбільших всесвітніх та європейських туристичних організацій.
6. Норми міжнародного туристичного права.
7. Загальна резолюція римської конференції ООН з міжнародного туризму та подорожей 1963 року.
8. Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва у Європі 1975 року.
9. Манільська декларація ВТО зі світового туризму 1980 року.
10. Документ Акапулько Всесвітньої наради з туризму 1982 року.
11. Кодекс туриста Хартія туризму. Гаазька декларація по туризму 1989 року.

Семінарське зайняття 4. Статистика міжнародного туризму (2 год.)

1. Цілі завдання туристичної статистики. Історія появи та розвитку статистичного обліку у міжнародному туризмі.
2. Основні розділи статистики міжнародного туризму. Показники, що характеризую туристичні потоки. Шкала тривалості перебування туристів.
3. Методичні підходи до впорядкування складу туристичних витрат. Фактори впливу на величину і структуру витрат туристів під час подорожі.
4. Поняття туристичного балансу. Соціально-економічні передумови формування позитивного туристичного балансу країни. Загальна характеристика країн з негативним туристичним балансом.
5. Облік на кордоні та реєстрації прибуттів в засобах розміщення. Транспортна статистика. Банківський метод розрахунку вартісних показників розвитку міжнародного туризму.
6. Організація спеціальних статистичних спостережень в туризмі.

7. Показники динаміки кількості туристичних прибуттів та доходів від міжнародною туризму. Середньорічні темпи зростання світових туристичних потоків.

8. Країни-лідери за відвідуваністю, надходженнями від туризму і витратами на туризм у світі та Європі.

9. Кількісні оцінки перспектив розвитку міжнародного туризму.

Практичне заняття 1. Складання анкети для збору первинної інформації про туристичні потоки, їх обсяг й структуру (2 год.)

Підготуйте самостійно анкету для збору первинної інформації про туристичні потоки, їх обсяг й структуру. Перевірте правильність її складання, зверніть увагу на доцільність включення запропонованих вами питань в анкету.

Визначте:

- чи допомагає відповідь на кожне з поставлених питань досягти мети обстеження?
- чи є формулювання питань короткою, ясною й однозначною?
- чи не містяться у формулюваннях слова, терміни, які можуть бути незрозумілі респонденту? Як їх замінити, не спотворивши змісту питання?
- чи немає скупчення однотипних питань, здатних викликати відчуття монотонності й стомлення в респондентів?
- чи дотримується принцип розташування питань від простих («контактних») на початку анкети до складних? Чи запитуються вони в логічній послідовності?
- чи не викликають питання негативних емоцій у респондента (неприємних асоціацій, сумних зіставлень і т.д.)?
- чи не зачіпляють вони гідність й самолюбство людини?
- чи не забули ви включити в анкету варіанти відповідей на питання?

Семінарське зайняття 5. Основні архітектурні визначні пам'ятки країн Європи, Азії, Америки, Африки (за вибором студентів повідомлення з рефератів) (4 год.)

Семінарське зайняття 6. Сучасний стан та перспективи розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму (4 год.)

1. Специфіка турагентської та туроператорської діяльності на міжнародному ринку туристичних послуг.
2. Основні напрями діяльності туристичних операторів. Типи договорів між туроператорами та готельними підприємствами.
3. Класифікація засобів розміщення у міжнародному туризмі. Готелі та підприємства готельного типу.
4. Національні системи класифікації засобів розміщення.
5. Сучасний стан готельної бази світу.
6. Види транспортних перевезень у міжнародному туризмі. Авіаційні, залізничні, автобусні, морські та річкові міжнародні туристичні маршрути.
7. Розвиток круїзного туризму. Навколосвітні подорожі.
8. Використання інформаційних мереж в міжнародному туристичному обслуговуванні.
9. Глобальні комп'ютерні мережі. Автоматизовані системи бронювання готельних і туристичних послуг.
10. Прогнозування перспектив розвитку світового туризму експертами ЮНВТО.

Практичне заняття 2. В'їзний і виїзний туризм України (2 год.)

1. Складіть картосхему в'їзного й виїзного туризму по регіонах України. Методом картодіаграми (кругової або стовпчастої) на контурній карті відбити потоки в'їзних і виїзних туристів по регіонах України. Методом картограми відбити щільність потоків по регіонах України.
2. Розрахувати індекс концентрації в'їзних і виїзних туристів.
3. Отримані результати проаналізувати.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Міжнародний туризм як економічний та соціокультурний феномен. Лекційний матеріал доповнити детальним поглибленням щодо вивчення закордонного досвіду регулювання екологічного тиску туризму на навколишнє середовище.	5
2	Становлення сучасних форм розвитку та державного регулювання міжнародного туризму в країнах світу. Лекційний матеріал доповнити детальним поглибленням щодо вивчення форми організації державного регулювання туристичної сфери в країнах світу.	5
3	Міжнародні туристичні організації. Лекційний матеріал доповнити детальним поглибленням щодо вивчення функцій регіональних комісій ЮНВТО.	5
4	Статистика міжнародного туризму. Лекційний матеріал доповнити детальним поглибленням щодо вивчення організації спеціальних статистичних спостережень в туризмі.	5
5	Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку. Аналіз динаміки міжрегіональних туристичних потоків. На основі даних UNWTO побудувати графіки динаміки міжрегіональних туристичних потоків і проаналізувати їх.	5
6	Особливості формування туристичної пропозиції в умовах транснаціоналізації світової індустрії туризму. Лекційний матеріал доповнити детальним поглибленням щодо вивчення транснаціональних корпорацій у готельному бізнесі.	9
7	Сучасний стан та перспективи розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму. Лекційний матеріал доповнити детальним поглибленням щодо вивчення засобів розміщення у міжнародному туризмі, транспортних перевезень у міжнародному туризмі.	10
8	Місце України на ринку міжнародного туризму. Складання картосхеми в'їзного й виїзного туризму по регіонах України і зробити її аналіз	10
	Разом	54

Література

1. Закон України «Про туризм» // Урядовий кур'єр. – 1995. – 15 жовтня.
2. Александрова А. Ю. Международный туризм: учебник / А. Ю. Александрова. – М.: Аспект-Пресс, 2013. – 470 с.
3. Биржаков М. Б. Большой глоссарий терминов международного туризма / Биржаков М. Б., Никифоров В. И. – М. : Герда, невольский фонд, 2006. – 936 с.
4. Боголюбов В. С. Экономика туризма : учебное пособие / В. С. Боголюбов, В. П. Орловская. – М. : Академия, 2005. – 192 с.
5. Вавилова Е. В. Основы международного туризма. – М.: Гардарики, 2005. – 160 с.

6. Воскресенский В. Ю. Международный туризм. – М. : Юнити-Дана, 2013. – 464 с.
7. География туризма: учебник /кол. авторов; под. ред. А. Ю. Александровой. – М. : КНОРУС, 2008. – 592 с.
8. Дядечко Л. П. Економіка туристичного бізнесу: навчальний посібник / Л. П. Дядечко. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 224 с.
9. Квартальнов В. А. Туризм : учебник. – М. : Финансы и статистика, 2002.
10. Косолапов А. Б. Туристское страноведение. Европа и Азия: учебно-практическое пособие / А. Б. Косолапов. – М. : КНОРУС, 2005. – 400 с.
11. Котлер Ф. Маркетинг. Гостеприимство и туризм : учебник для вузов / Ф. Котлер, Дж. Боуэн, Дж. Мейкенз; пер. с англ. под ред. Р. Б. Ноздревой. – М. : ЮНИТИ, 1998.
12. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). – К. : Альтерпрес, 2002.
13. Манильская декларация по мировому туризму // Материалы Всемирной конференции по туризму. – Мадрид, 1991.
14. Можаяева Н. Организация международного туризма : учеб. пособие / Можаяева Н., Богинская Е., Мазурина О. – М. : Гардарики, 2008. – 256 с.
15. Папирян Г. А. Международные экономические отношения. Экономика туризма : учебное пособие / Г. А. Папирян. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 208 с.
16. Румянцев А. П. Світовий ринок послуг: навч. пос. / А. П. Румянцев, Ю. О. Коваленко – К. : Центр навч. лит., 2006. – 456 с.
17. Севастьянов Д. В. Основы страноведения и международного туризма. – М. : Академия, 2008. – 222 с.
18. Сенин В. С. Организация международного туризма : учебник. – М. : Финансы и статистика – 2005. – 400 с.

19. Сідоров М. В. Україна на світовому ринку туристичних послуг: сучасний стан та перспективи розвитку / М. В. Сідоров, О. Є. Юрченко, С. О. Юрченко. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 256 с.
20. Смаль І. В. Туристичні ресурси світу : навчальний посібник / І. В. Смаль. – Ніжин: Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. – 336 с.
21. Смолий В. А. Енциклопедичний словник-довідник з туризму / В. А. Смолий, В. К. Федорченко. В. І. Цибух // За загальною редакцією д.п.н., проф. В. К. Федорченко. – К.: СЛОВО, – 2006. – 370 с.
22. Туризм и гостиничное хозяйство: учебное пособие. 3-е изд., испр. и доп. – М. : ИКЦ «МарТ»; Ростов н/Д: Изд. Центр «МарТ», 2007. – 252 с.
23. Туризм и рекреация: фундаментальные и прикладные исследования: Труды III международной научно-практической конференции. МГУ им. М.В. Ломоносова, геогр. фак-т, Москва, 24-25 апреля 2008 г. – 592 с.
24. Харрис Годфри, Кац Кеннет М. Стимулирование международного туризма в XXI веке. – М. : Финансы и статистика, 2000.
25. Чудновский А. Д. Управление индустрией туризма: учебное пособие / А. Д. Чудновский, М. А. Жукова, В. С. Сенин. – 3-е изд. – М. : КНОРУС, 2006. – 448 с.
26. Экономика и организация туризма. Международный туризм / Е. Л. Драчёва, Ю. В. Забаев, Д. К. Исмаев и др.; под ред. И. А. Рябовой, Ю. В. Забаева, Е. Л. Драчёвой. – М.: КНОРУС, 2005. – 576 с.
27. Цыганов С. А. Конкурентоспособность стран мира на мировом туристическом рынке / С. А. Цыганов, Е. Е. Юрченко, С. А. Юрченко // Региональные исследования. – 2015. – №1 (47). – С. 88–95.
28. Экономика и организация туризма. Международный туризм : учебное пособие – М. : КноРус, 2010. – 576 с.
29. Юрченко С. О. Міжнародний туризм : навчальний посібник [для студентів спеціальностей «Туризмознавство», «Міжнародні економічні

відносини»] / С. О. Юрченко О. Є. Юрченко. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 328 с.

30. UNWTO Tourism Highlights, 2015 Edition [Electronic resource]. – Way of access : http://tourlib.net/wto/WTO_highlights_2015.pdf.
31. [The World Bank](http://data.worldbank.org/indicator) Data [Electronic resource]. – Way of access : <http://data.worldbank.org/indicator>.
32. [The World Factbook](https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/xx.html) [Electronic resource]. – Way of access : <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/xx.html>.
33. [WTO highlights 2018](http://tourlib.net/wto/WTO_highlights_2018.pdf) [Electronic resource] – Way of access: http://tourlib.net/wto/WTO_highlights_2018.pdf.
34. Christian Population as Percentages of Total Population by Country [Electronic resource] – Way of access : <http://www.webcitation.org/6JdRk2yPU>
35. [Christian Traditions](http://www.pewforum.org/2011/12/19/global-christianity-traditions/#protestant) [Electronic resource] – Way of access : <http://www.pewforum.org/2011/12/19/global-christianity-traditions/#protestant>
36. [Religion by Location](http://www.adherents.com/adhloc/Wh_2.html) [Electronic resource] – Way of access : http://www.adherents.com/adhloc/Wh_2.html

3. Питання до іспиту

1. Міжнародний туризм, його сутність та форми.
2. Становлення системи міжнародної туристичної термінології. Перше міжнародне визначення поняття «турист».
3. Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих.
4. Ознаки, що дозволяють об'єднати туристів та екскурсантів до категорії міжнародних відвідувачів.
5. Показники оцінки прямого та непрямого впливу міжнародного туризму на економіку окремих країн.
6. Функції міжнародного туризму: доходна, зовнішньоекономічна, вирівнююча, створення нових робочих місць.
7. Види туристичного мультиплікатора.
8. Основні типи соціокультурних контактів іноземних туристів та місцевого населення.
9. Непрямі соціальні ефекти від розвитку міжнародного туризму.
10. Значення міжнародного туризму для збереження історико-культурної пам'яток, місцевих звичаїв і традицій.
11. Прояви негативного впливу міжнародного туризму на суспільство: екологічні, соціокультурні, психологічні, економічні.
12. Закордонний досвід регулювання екологічного тиску туризму на навколишнє середовище.
13. Передісторія туризму. Основні мотиви подорожей у Стародавньому світі.
14. Основні мотиви подорожей у Середньовічній Європі.
15. Елітарний туризм Нового часу.
16. Технологічні та економічні передумови зародження масового туризму.
17. Перші організовані туристичні подорожі.
18. Вплив ідеологічних чинників на розвиток міжнародного туризму у період між двома світовими війнами.
19. Суспільство споживання матеріальних благ: споживання заради споживання.

20. Трансформація масового конвеєрного туризму у масовий диференційований.
21. Застосовність теорій абсолютної та відносної переваг для обґрунтування домінуючих напрямів світових туристичних потоків.
22. Діалектичний взаємозв'язок статичних і динамічних факторів розвитку міжнародного туризму.
23. Політичні, економічні, демографічні, соціокультурні та науково-технічні фактори формування попиту і пропозиції на міжнародному ринку туристичних послуг.
24. Форми організації державного регулювання туристичної сфери в країнах світу. Переваги і недоліки їх використання за різних суспільно-політичних та економічних умов.
25. Ключові урядові функції в галузі управління та контролю за розвитком туризму.
26. Найважливіші віхи діяльності ООН в організації системи міжнародного туристичного співробітництва.
27. Спеціалізовані установи ООН, що займаються питаннями розвитку міжнародного туризму.
28. Історія створення Всесвітньої туристичної організації.
29. Структура управління ВТО: генеральна асамблея, виконавча рада, секретаріат.
30. Функції регіональних комісій ВТО.
31. Основні напрями діяльності ВТО та механізм забезпечення фінансування її бюджетних витрат.
32. Класифікація міжнародних туристичних організацій. їх типи і види: урядові та неурядові, глобальні і регіональні, універсальні та спеціалізовані.
33. Характеристика діяльності найбільших всесвітніх та європейських туристичних організацій.
34. Норми міжнародного туристичного права.

35. Загальна резолюція римської конференції ООН з міжнародного туризму та подорожей 1963 року.
36. Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва у Європі 1975 року.
37. Манільська декларація ВТО зі світового туризму 1980 року.
38. Документ Акапулько Всесвітньої наради з туризму 1982 року.
39. Кодекс туриста Хартія туризму.
40. Гаазька декларація по туризму 1989 року.
41. Декларація світового туристичного форуму Всесвітньої конференції міністрів по туризму 1994 року.
42. Історія появи та розвитку статистичного обліку у міжнародному туризмі. Цілі завдання туристичної статистики. Міжнародні симпозиуми зі статистики туризму.
43. Основні розділи статистики міжнародного туризму. Показники, що характеризують туристичні потоки. Шкала тривалості перебування туристів.
44. Методичні підходи до впорядкування складу туристичних витрат.
45. Фактори впливу на величину і структуру витрат туристів під час подорожі.
46. Поняття туристичного балансу. Соціально-економічні передумови формування позитивного туристичного балансу країни.
47. Загальна характеристика країн з негативним туристичним балансом. Рекомендації Міжнародного валютного фонду щодо структури активу та пасиву платіжного балансу країни за розділом «Туризм».
48. Методи статистичних спостережень через звітність: облік на кордоні та реєстрації прибуттів у засобах розміщення. Транспортна статистика. Банківський метод розрахунку вартісних показників розвитку міжнародного туризму.
49. Організація спеціальних статистичних спостережень у туризмі. Визначення мети об'єкта, одиниці, програми, методу, суб'єктів, строків та місця проведення спеціального статистичного спостереження.

50. Показники динаміки кількості туристичних прибуттів та доходів від міжнародною туризму. Середньорічні темпи зростання світових туристичних потоків.
51. Країни-лідери за відвідуваністю, надходженнями від туризму і витратами на туризм у світі та Європі. Кількісні оцінки перспектив розвитку міжнародного туризму.
52. Економічне та географічне визначення поняття міжнародного туристичного ринку. Глобальний, регіональний та локальний рівні формування міжнародного ринку туристичних послуг.
53. Класифікація міжнародних туристичних ринків за цілями подорожей. Туризм з метою відпочинку і розваг.
54. Структура міжнародного ринку ділового туризму: бізнес-тури: конгресно-виставковий туризм, інсентив-туризм.
55. Характеристика релігійного туризму, паломництва, екскурсійний туризм релігійної тематики, науковий туризм з релігіознавчими цілями.
56. Лікувально-оздоровчий туризм. Типи курортів.
57. Туристичне районування світу. Склад країн Європейського, Американського, Азіатсько-Тихоокеанського, Африканського, Близькосхідного та Південноазіатського туристичних регіонів.
58. Динаміка міжрегіональних туристичних потоків. Основні рецептивні генеруючі країни для туристичних макрорегіонів.
59. Суб'єкти міжнародного туристичного ринку: виконавці туристичних послуг (готелі, ресторани, транспортні компанії, екскурсійні бюро), посередники (туроператори, турагенти), споживачі (туристи).
60. Проблеми сегментування міжнародного ринку туристичних послуг.
61. Здійснення сегментування міжнародного туристичного ринку за географічними, демографічними та соціально-економічними ознаками.
62. Вікові групи подорожуючих (класифікація ВТО).
63. Загальні та специфічні мотиви туристичних поїздок.

64. Фактори формування туристичного попиту у відправляючій та приймаючій країнах. Кількісні та вартісні показники вимірювання обсягів туристичного попиту. Інтенсивність та частотність туризму.
65. Властивості туристичного попиту: динамізм, комплексність, еластичність, сезонність.
66. Сучасні тенденції у туристичному попиті, та його соціально-економічні модифікації. Психологічні особливості нового типу масового споживача туристичних послуг.
67. Сутність та структура туристичного продукту. Теорія співвідношення виробничих і опорів у міжнародному туризмі та їх роль у формуванні світових туристичних потоків.
68. Форми концентрації капіталу у міжнародному туристичному бізнесі. Вертикальна та горизонтальна інтеграція.
69. Диверсифікація туристичної діяльності. Проникнення банківських структур до сфери міжнародного туризму. Конгломерація.
70. Транснаціональні корпорації у готельному бізнесі. Історія та процес утворення міжнародних готельних ланцюгів. Способи приєднання готелів до інтегрованого ланцюга.
71. Добровільні готельні мережі та умови їх діяльності. Франчайзингові ланцюги.
72. Найвідоміші готельні мережі світу.
73. Специфіка турагентської та туроператорської діяльності на міжнародному ринку туристичних послуг.
74. Форми співробітництва туроператорів і турагентів.
75. Класифікація засобів розміщення у міжнародному туризмі.
76. Національні системи класифікації засобів розміщення.
77. Сучасний стан готельної бази світу.
78. Види транспортних перевезень у міжнародному туризмі. Авіаційні, залізничні, автобусні, морські та річкові міжнародні туристичні маршрути.

79. Розвиток круїзного туризму. Навколосвітні подорожі.
80. Використання інформаційних мереж у міжнародному туристичному обслуговуванні. Глобальні комп'ютерні мережі.
81. Автоматизовані системи бронювання готельних і туристичних послуг.
82. Прогнозування перспектив розвитку світового туризму експертами Всесвітньої туристичної організації.
83. Етапи розвитку міжнародного туризму в Україні. Кон'юнктурна оцінка сучасного стану вітчизняного ринку міжнародного туризму.
84. Стримуючі фактори розвитку іноземного туризму в Україні.
85. Розвиток ринку міжнародного туризму в Україні.
86. Вітчизняна матеріально-технічна база іноземного туризму.
87. Вихід на міжнародний туристичний ринок приватних підприємств і організацій сфери туризму України.
88. Співробітництво України з іноземними країнами в галузі міжнародного туризму. Система міждержавних угод і домовленостей.
89. Пріоритетні заходи державної політики щодо стимулювання іноземного туристичного потоку в Україну.
90. Напрями подальшого розвитку вітчизняного ринку міжнародного туризму.

Приклад екзаменаційного білета

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Факультет Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
спеціальність 241 «Готельно-ресторанна справа»
Семестр 8
Форма навчання денна
Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): бакалавр
Навчальна дисципліна: Міжнародний туризм

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №

1. Становлення системи міжнародної туристичної термінології.
Перше міжнародне визначення поняття «турист». (15 балів).
2. Спеціалізовані установи ООН, що займаються питаннями розвитку міжнародного туризму. (15 балів).
3. Туристичне районування світу. (10 балів).

Затверджено на засіданні кафедри туристичного бізнесу
протокол №1 від "28" серпня 2018 р.

В. о. завідувача кафедри

(підпис)

Данько Н.І.

(прізвище та ініціали)

Екзаменатор _____ С.О. Юрченко

підпис